

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Iniciación en deportes II (Golf) (optativa)		Código	620G01317
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Terceiro	Optativa	6
Idioma	CastelánInglés			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	Camiña Fernandez, Francisco	Correo electrónico	frco.camina@udc.es	
Profesorado	Camiña Fernandez, Francisco	Correo electrónico	frco.camina@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O Golf pasa a formar parte dos deportes incluídos no novo plan de estudos de Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.</p> <p>O antecedente á asignatura que desenrolamos neste programa encóntrase en dos feitos.</p> <p>Primeiro, nos seminarios impartidos na facultade desde o curso 2002-03 e impartidos ininterrompidamente hasta o presente curso.</p> <p>Segundo, na asignatura de libre configuración ofertada po la Universidade da Coruña dende o curso 2006-07 e impartidos estos tres últimos cursos con la asistencia de alumnos de diferentes facultades de la Universidade da Coruña.</p> <p>O descriptor desta asignatura indícanos a dirección para o desenvolvemento do proceso de introducción ao golf, así como a iniciación e adestramento das técnicas, estratexias e capacidades específicas que determinan o rendemento en Golf. A asignatura incide no estudo do deporte do Golf como conductas psicomotrices e os seus contidos na etapa inicial deportiva. Os contidos esenciais da asignatura estrutúranse entorno ás bases regulamentarias, técnicas e didácticas do Golf que nas últimas décadas adquiriron un desenvolvemento en todo o mundo en canto ó número de practicantes, os eventos deportivos organizados e a implicación das institucións e organismos que rixen a competición deportiva. A importancia do Golf, non sólo ven determinada po la dimensión deportiva, sino tamen po la importancia do Golf como Ocio e como volumen de negocio que move esta actividade deportiva.</p>			

Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos Non se realizarán modificacións dos contidos.</p> <p>2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen Aprendizaxe colaborativo. Traballo non presencial relacionado cos contidos prácticos da materia e co desenrolo do traballo teórico-práctico. Realizado por grupos e titorizados na aula correspondente de microsoft Teams ou vía correo electrónico.</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican Proba Mixta: Esta metodoloxía queda eliminada. Traballo tutorizado: Elaboración e entrega, por parte do estudiantado, dun traballo teórico-práctico consistente en avaliar, detectar os defectos de estilo, e elaborar un programa de progresión para corrixir os defectos e aplicalo a un compañeiro/a. As prácticas non realizadas de maneira presencial realizaranse a través do visionado de vídeos suministrados polo profesor. Práctica de actividade física: Realización por parte do estudiantado das tarefas motrices de aprendizaxe propostas nos contidos (as prácticas que non se podan realizar de maneira presencial quedan suspendidas). Sesión Maxistral: impartirase por videoconferencias a través de Microsoft Teams, as sesión grávanse e se poñen a dipor do estudiantado para a súa reprodución asíncrona no propio Teams.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado Microsoft Teams: Realizaranse por esta vía, as sesión maxistrais (de grupo grande) e as interactivas (de grupo pequeno), un total de 2 sesións por semana. Amáis, é posible a realización de titorías tanto individuais como grupais por esta vía (baixo demanda) e é un medio de resposta rápida (cuestións de minutos ou varias horas como máximo). Correo electrónico: É posible a realización de titorías tanto individuais como grupais por esta vía (baixo demanda) e é un medio de resposta rápida (cuestións de minutos ou varias horas como máximo).</p> <p>4. Modificacións na avaliación Traballo tutelado (50%): Elaboración e entrega, por parte do estudiantado, dun traballo teórico-práctico, consistente en: 1. Avaliación da técnica deportiva 2. Detección dos defectos principais 3. Realización dun programa para a corrección dos defectos detectados 4. Aplicación práctica de dito programa</p> <p>Prácticas de actividade física (50%). Valoraránse as práctica que se teñan feito de maneira presencial. De non realizarse ningunha, o traballo tutelado computará o 100%</p> <p>*Observacións de avaliación: As observación recollidas na guía docente mantéñense, excepto casos particulare por circunstancias particulares por causa do Covid-19. Polo tanto, a calificación do estudiantado corresponde á media ponderada dos diferentes apartados presentados na táboa anterior. O estudiantado superará a materia si dita media ponderada final é igual ao 50% da máxima calificación posible (5 ou superior nunha escala de 0 a 10). A avaliación será a segunda oportunidade.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía As recomendación bibliográficas se manteñen.</p>
-----------------------------	--

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A5	Fomentar a convivencia, estimulando e poñendo en valor a capacidade de constancia, esforzo e disciplina dos participantes nas actividades de educación física e deportiva.
A6	Deseñar e ordenar estratexias e espazos de aprendizaxe que respondan á diversidade social (sexo, xénero, idade, discapacidade, culturas?) e ao respecto dos dereitos que conforman os valores que aporta a educación física e deportiva á formación integral dos cidadáns.
A7	Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.
A8	Deseñar, desenvolver, e avaliar os procesos de ensino e aprendizaxe, relativos á actividade física e o deporte, con atención e titorización segundo as características individuais e contextuais das persoas (xénero, idade, discapacidade, culturas, etc.).
A19	Planificar, desenvolver, controlar e avaliar técnica e cientificamente o proceso de adestramento deportivo nos seus distintos niveis e nas diferentes etapas da vida deportiva, de equipos con miras á competición, tendo en conta as diferenzas biolóxicas entre homes e mulleres e a influencia da cultura de xénero na actuación do adestrador e nos deportistas.
A25	Identificar e comprender os requisitos psicomotores e sociomotores das habilidades deportivas, executando basicamente as habilidades motrices específicas dun conxunto de deportes, considerando as diferenzas por xénero.
A26	Identificar e aplicar as peculiaridades didácticas de cada especialidade deportiva na intención pedagóxica dos diferentes ámbitos de intervención.
A27	Aplicar os principios cinesiolóxicos, fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais nos contextos educativo, recreativo, da actividade física e saúde e do adestramento deportivo, recoñecendo as diferenzas biolóxicas entre homes e mulleres e a influencia da cultura de xénero nos hábitos de vida dos participantes.
A33	Seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva no contexto educativo, deportivo, recreativo e da actividade física e saúde.
A36	Coñecer e saber aplicar as novas tecnoloxías da información e a imaxe, tanto nas ciencias da actividade física e do deporte, como no exercicio profesional.
B1	Coñecer e posuír a metodoloxía e estratexia necesaria para a aprendizaxe nas ciencias da actividade física e do deporte.
B2	Resolver problemas de forma eficaz e eficiente no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.
B4	Trabajar de forma colaboradora, desenvolvendo habilidades, de liderado, relación interpersoal e traballo en equipo.
B5	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán.
B8	Desenvolver hábitos de excelencia e calidade nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.
B9	Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte en lingua inglesa e en outras linguas de presenza significativa no ámbito científico.
B10	Saber aplicar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B11	Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.
B12	Coñecer os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional e actuar de acordo con eles.
B14	Comprender e aplicar a lexislación vixente relativa ao marco das actividades físicas e deportivas nos distintos ámbitos: educación, deporte, xestión, lecer e saúde.
B19	Exercer a profesión con responsabilidade, respecto e compromiso.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Deseñar e ordenar estratexias e espazos de aprendizaxe que respondan á diversidade social (sexo, xénero, idade, discapacidade, culturas?) e ao respecto dos dereitos que conforman os valores que aporta a educación física e deportiva á formación integral dos cidadáns.	A5 A6		
Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.	A5 A7		
Deseñar, desenvolver, e avaliar os procesos de ensino ? aprendizaxe, relativos á actividade física e o deporte, con atención e titorización segundo as características individuais e contextuais das persoas (xénero, idade, discapacidade, culturas, etc.).	A8		
Planificar, desenvolver, controlar e avaliar técnica e cientificamente o proceso de adestramento deportivo nos seus distintos niveis e nas diferentes etapas da vida deportiva, de equipos con miras á competición, tendo en conta as diferenzas biolóxicas entre homes e mulleres e a influencia da cultura de xénero na actuación do adestrador e nos deportistas.	A19		
Identificar e comprender os requisitos psicomotores e sociomotores das habilidades deportivas, executando basicamente as habilidades motrices específicas dun conxunto de deportes, considerando as diferenzas por xénero.	A25		
Identificar e aplicar as peculiaridades didácticas de cada especialidade deportiva na intención pedagóxica dos diferentes ámbitos de intervención.	A26		
Aplicar os principios cinesiolóxicos, fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais nos contextos educativo, recreativo, da actividade física e saúde e do adestramento deportivo, recoñecendo as diferenzas biolóxicas entre homes e mulleres e a influencia da cultura de xénero nos hábitos de vida dos participantes.	A27		
Seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva no contexto educativo, deportivo, recreativo e da actividade física e saúde.	A33		
Coñecer e saber aplicar as novas tecnoloxías da información e a imaxe, tanto nas ciencias da actividade física e do deporte, como no exercicio profesional.	A36		
Coñecer e posuír a metodoloxía e estratexia necesaria para a aprendizaxe nas ciencias da actividade física e do deporte.		B1	
Resolver problemas de forma eficaz e eficiente no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.		B2	
Trabajar de forma colaboradora, desenvolvendo habilidades, de liderado, relación interpersoal e traballo en equipo.		B4	
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán.		B5	
Desenvolver hábitos de excelencia e calidade nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.		B8	
Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte en lingua inglesa e en outras linguas de presenza significativa no ámbito científico.		B9	
Saber aplicar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.		B10	
Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.		B11	
Coñecer os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional e actuar de acordo con eles.		B12	

Comprender e aplicar a lexislación vixente relativa ao marco das actividades físicas e deportivas nos distintos ámbitos: educación, deporte, xestión, lecer e saúde.		B14	
Exercer a profesión con responsabilidade, respecto e compromiso.		B19	
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			C4
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			C7

Contidos	
Temas	Subtemas
Presentación da materia	0.1. Datos descritivos 0.2. Profesorado 0.3. Programa xeral da materia 0.4. Recursos 0.5. Avaliación
BLOQUE TEMÁTICO I: INTRODUCCIÓN O ESTUDO DO GOLF. Tema 1: Evolución histórica, regulamentaria e contextualización do Golf	1.1. A historia do golf e a súa evolución. 1.2. Golf, ocio e negocio. 1.3. O campo de golf, o material de xogo e o reglamento.
BLOQUE TEMÁTICO II: INICIACIÓN Á METODOLOXÍA ESPECÍFICA DA ENSINANZA/APRENDIZAXE DOS PROCEDEMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS DO GOLF. Tema II: Metodoloxía del juego corto.	2.1. Iniciación ós exercicios de grip. 2.2. Iniciación ós exercicios de stand. 2.3. Iniciación ós exercicios de adress. 2.4. Iniciación ós exercicios de swing. 2.5. Iniciación ós exercicios de put. 2.6. Iniciación ós exercicios de chip.
BLOQUE TEMÁTICO III: INICIACIÓN Á METODOLOXÍA ESPECÍFICA DA ENSINANZA/APRENDIZAXE DOS PROCEDEMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS DO GOLF. Tema III: Metodoloxía del juego largo.	3.1. Iniciación ós exercicios de pitch. 3.2. Iniciación ós exercicios de bunker. 3.3. Iniciación ós exercicios de swing completo. 3.4. Iniciación os exercicios de ferros cortos 3.5. Iniciación os exercicios de ferros longos 3.6. Iniciación ós exercicios de maderas. 3.7. Iniciación ós exercicios de drive.

<p>BLOQUE TEMÁTICO IV: INTRODUCCIÓN AO ADESTRAMENTO DO GOLF. Tema IV: Introducción o adestramento para o rendemento no Golf</p>	<p>4.1. Consideracións básicas no proceso de preparación técnica do golf na etapa inicial deportiva</p> <p>4.2. Consideracións básicas para o desenrolo das cualidades motrices na etapa inicial deportiva para o rendemento no golf.</p> <p>4.3. Bases para a programación e planificación do adestramento do golf na etapa inicial deportiva</p> <p>4.4. Consideracións básicas para o desenrolo de programas de detección e selección de talentos deportivos.</p>
---	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Proba mixta	A5 A8 A19 A33 B1 B2 B9	2	0	2
Aprendizaxe colaborativa	A5 A8 A19 A25 A26	18	36	54
Sesión maxistral	A5 A6 A7 A8 A19 A25 A26 A27 A33 A36 B1 B2 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B14 B19 C3 C4 C7	6	18	24
Traballos tutelados	A5 A8 A25 A26 A33 B1 B9	4	12	16
Práctica de actividade física	A5 A8 A19 A25 A26 A33 B1 B2 B4	12	36	48
Atención personalizada		6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta	Proba con cuestións de resposta breve, realizada ao remate da materia, na data de exame
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en grupo no presencial relacionado cos contidos practicos da materia e co desenvolvemento do traballo teórico-práctico.
Sesión maxistral	Impartición de contidos teóricos por parte do profesor
Traballos tutelados	Elaboración e entrega, por parte dos alumnos, dun traballo teórico-práctico consistente en analizar a execución técnica do golf
Práctica de actividade física	Realización por parte dos alumnos das tarefas motrices de aprendizaxe propostas nos contidos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Asistencia a titorias individualizadas. Asistencia a titorias colectivas.
Traballos tutelados	Reunión cos profesores da materia para aclarar dúbidas sobre:
Práctica de actividade física	- Os contidos teórico-prácticos e as actividades adecuadas para a súa aprendizaxe. - Fontes bibliográficas a consultar. - A realización do traballo teórico-práctico colectivo.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A5 A8 A19 A33 B1 B2 B9	Exame escrito consistente en preguntas de resposta breve, y supuesto práctico de enseñanza y evaluación.	30
Traballos tutelados	A5 A8 A25 A26 A33 B1 B9	Elaboración e entrega, por parte do alumno, dun traballo teórico-práctico, consistente en: 1. Evaluación da técnica dos diferentes golpes de golf 2. Detección dos defectos principais 3. Realización dun programa para a corrección dos defectos detectados 4. Aplicación práctica de dicho programa	35
Práctica de actividade física	A5 A8 A19 A25 A26 A33 B1 B2 B4	Asistencia e participación activa polo menos no 70% das sesións lectivas. A non asistencia do 70% imposibilita para aprobar a asignatura.	35

Observacións avaliación

Para aprobar a asignatura hay que aprobar todas e cada una das metodoloxías expostas.

Non se pode aprobar a asignatura con una das metodoloxías suspensas. Os criterios de avaliación son os mesmos pata todas as convocatorias e todas as oportunidades. Non se gardan as metodoloxías aprobadas da 1ª para a 2ª oportunidade. Os alumnos que cursen esta asignatura por primeira vez teñen a obriga de cumprir el 70% da asistencia para poder superar a mesma (tanto das clases teóricas como das prácticas). Os requisitos dos alumnos a tempo parcial serán os mesmos que os dos alumnos a tempo completo, a excepción da asistencia que se reduce o 60%. Os alumnos lesionados trataranse personalmente para encontrar una evaluación alternativa. Un alumno se considerara non presentado cando no cumpla os mínimos de asistencia exigidos. As datas de entrega dos traballos serán como plazo máximo o 14 de mayo para a 1ª oportunidade e o 28 de junio para a 2ª. O examen será presentado a o estudante escrito no idioma do encino da asignatura (español). Si un estudante desea una copia en otro idioma oficial da UDC, debe solicitalo a o profesor coordinador una semana antes da data de finalización.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Leadbetter (2002). 100% Golf. Tutor
 - Jacobs (1999). 50 lecciones magistrales de Golf. Tutor
 - Borgatti (2007). A swing you can trust. Atria Books
 - Woods (2002). Así juego al Golf. B. S. A.
 - Hogan & Warren (2006). Ben Hogan's five lessons. Shimon & Schuster
 - Els (1996). Cómo desarrollar un swing de Golf clásico. Tutor
 - Lewis (1997). Como jugar al Golf. Hispano Europea
 - PGA (2002). Conocer el deporte Golf. Tutor
 - Leadbetter (2001). Defectos y correcciones. Tutor
 - Stirling (1988). El Golf y su práctica. Hispano Europea
 - Blanquer (2002). El Golf, mitos razones sobre el uso de los recursos naturales. Tirant lo Blanch
 - Chmiel & Morris (2003). El Golf. A partir de los 50. Tutor
 - Els (2005). El juego corto. Tutor
 - Saunders (2001). El manual de Golf. Blume
 - Leadbetter (2007). El swing de golf. Tutor
 - Dear (). Escuela de Golf: Del aprendizaje a la competición. Tutor
 - Reid (2005). Get yourself in Golf shape. Rodale
 - Watson & Seitz (1983). Getting up and down. Random House
 - Ballingall (1997). Golf 101 consejos esenciales. Juventud
 - Chmiel & Morris (2001). Golf past 50. Human Kinetics
 - Vad (2007). Golf Rx. Gotham books
 - Palmer (1995). Golf Sistemático Avanzado. Paidotribo
 - Love III (1997). How to feel a real Golf swing. Tree Rivers Press
 - Falken (1999). Las principales reglas del Golf. Paidotribo
 - Nicklaus & Bowden (1990). Lecciones prácticas de Golf. Planeta
 - Poux (1995). Lesiones en el Golf. Ciba
 - Harmon, Jr. & Andrisani (2003). Los cuatro pilares para triunfar en el Golf. Tutor
 - Wright (2004). Los mejores consejos de Golf. Tutor
 - McLean (2007). Los ocho pasos del swing. Tutor
 - R B A (2000). Pasión por el Golf. R B A
 - Stockton (2003). Patear para ganar. Tutor
 - Jaffe (2006). Play Golf forever. Literary Architects
 - Jacobs & Bowden (1989). Practical Golf. The Lyons Press
 - Bann (2007). Programa paso a paso de Golf. Hinkler Books
 - Díaz & Cidoncha (2003). Términos y expresiones de argot en el mundo del Golf. CPD
 - Saunders (2000). The Golf Handbok for women. Tree Rivers Press
 - Bertrand & Bowler (2006). The secret of Hogan's swing. Willie
 - Stenzel (2000). The Women's guide to Golf. Thomas Dunne Books
 - Torre de la (2001). Understanding the Golf swing. Warde
 - Suttie (2006). Your perfect swing. Human Kinetics
- <http://www.lawibdegolf.com>/<http://www.FederaciónEspañoladeGolf.com>/<http://www.FedraciónGallegadeGolf.com>/<http://www.PGA.com>/<http://galeon.hispavista.com/natacion>/<http://www.PGW.com>/<http://www.SanAndrews>/<http://www.Atlanta>/<http://www.etcc/>

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none">- Gunther, Baumlér, Klaus & Schneider (1989). Biomecánica deportiva. Martínez Roca- Sanchez (). Didáctica de la educación física y el deporte. Gymnos- Pila (1984). Educación físico deportiva enseñanza-aprendizaje. Augusto Pila Teleña- Grosser, Hermann, Tusker Y Zintl (1991). El movimiento deportivo. Martínez Roca- Hahn (1988). Entrenamiento con niños. Martínez Roca- Zintl (1991). Entrenamiento de la resistencia. Martínez Roca- Wineck (2005). Entrenamiento total. Paidotribo- Riera (1989). Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas. Inde- Pancorbo (2008). Medicina y ciencias del deporte y actividades físicas. Ergon- Wickstrom (1990). Patrones motores básicos. Alianza deporte- Ruiz & Sanchez (1997). Rendimiento deportivo. Gymnos- Grosser & Neumaier (1986). Técnicas de entrenamiento. Martínez Roca
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Pedagogía da actividade física e do deporte/620G01001
Anatomía e cinesiología do movemento humano/620G01002
Bases da educación física e deportiva/620G01004
Aprendizaxe e control motor/620G01012
Fisiología do exercicio I/620G01013
Biomecánica do movemento humano/620G01014
Fisiología do exercicio II/620G01025

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisiología do exercicio II/620G01025
Metodología de investigación en actividade física e deporte/620G01021
Proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01022
Estrutura e organización deportiva/620G01026

Materias que continúan o temario

Teoría e práctica do exercicio/620G01016
Metodología de investigación en actividade física e deporte/620G01021
Metodología do rendemento deportivo/620G01024
Tecnología en actividade física e deporte/620G01034
Teoría e práctica do adestramento deportivo/620G01037
Dirección e xestión deportiva/620G01038

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías